

STYRETS ÅRSBERETNING 2015

PRESENTASJON AV VIRKSOMHETEN

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF er ett av fire selvstendige helseforetak, eid av Helse Midt-Norge RHF.

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF ble stiftet 13. desember 2001 som et ledd i den statlige overtakelsen av spesialisthelsetjenesten, og har hatt ordinær drift siden 1. januar 2002.

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF har i 2015 omfattet sykehusapotekene i Trondheim, Kristiansund, Molde, Ålesund, Levanger og Namsos, samt avdeling ved Volda sjukehus.

Sykehusapotekene i Midt-Norge har visjonen: *På lag med deg for helsa di*. Denne visjonen skal hjelpe oss til handle slik at våre kunder oppfatter at vi spiller på lag med dem, og at den informasjon og opplæring de mottar oppleves som god og bidrar til sikker legemiddelbruk.

Formålet med virksomheten går fram av foretakets vedtekter: Sykehusapotekene i Midt-Norge skal drive effektivt og rasjonelt salg av legemidler til alle som trenger det når de trenger det. Foretaket skal bidra til å sikre andre helseforetak i regionen en god legemiddelforsyning, bidra til å sikre befolkningen tilgang på spesialiserte legemidler og tilby farmasøytiske tjenester som kan bidra til rasjonell og sikker legemiddelbruk i helsetjenesten.

Gjennom utøvelse av oppgaver tildelt av Helse Midt-Norge RHF skal Sykehusapotekene i Midt-Norge HF bidra til at spesialisthelsetjenestens målsetting blir oppfylt innenfor Helse Midt-Norges geografiske område.

Hovedoppgavene som Sykehusapotekene i Midt-Norge HF har ansvar for, omfatter

1. Være en leverandør av de legemidler og apotekvarer som helseforetakene i regionen bestiller
2. Drive detaljsalg av legemidler til sykehusenes brukere og ansatte
3. Produksjon av legemidler som vanskelig kan anskaffes som farmasøytisk spesialpreparat
4. Yte farmasøytiske tjenester for å fremme faglig og økonomisk rasjonell legemiddelbruk, herunder informasjon og rådgivning til helsepersonell og pasienter
5. Samordne Sykehusapotekene i regionen slik at helseforetakene kan yte kostnadseffektive tjenester av høy kvalitet
6. Kunne bidra med kompetanse og produksjonsfasiliteter ved beredskapsproduksjon av legemidler til den samlede helsetjenesten samt opprettholde et beredskapslager av legemidler

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF skal bidra til samarbeid i regionen, slik at det totalt sett oppnås hensiktsmessig og rasjonell ressursutnyttelse. Helseforetaket skal også bidra til samarbeid med andre regionale helseforetak og helseforetak eiet av disse når dette er egnet til å fremme helseforetakenes formål og løsning av hovedoppgavene.

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF skal, innenfor sitt ansvarsområde, søke nødvendig samarbeid med og veiledning overfor kommunene, både administrativt og klinisk, slik at pasientene sikres et helhetlig helse- og sosialtjenestetilbud.

Styringsdokumentet fra eier støtter opp under foretakets vedtekter og gir Sykehusapotekene i Midt-Norge HF to hovedoppgaver:

1. Å levere farmasøytiske tjenester for å kvalitetssikre legemiddelbruk
2. Å sørge for en sikker og kostnadseffektiv legemiddeldistribusjon

Sykehusapotekene i Midt-Norge baseres på samme verdigrunnlag som helsevesenet for øvrig: *trygghet, respekt og kvalitet*. For Sykehusapotekene i Midt-Norge betyr dette: God kvalitet på varer og tjenester skaper trygghet for den enkelte pasient, våre kunder og medarbeidere. Vi viser respekt i møte med mennesker.

AKTIVITET OG UTVIKLINGSTREKK I FORETAKETS VIRKSOMHET

Foretaket eier og driver per 31.12.2015 6 sykehusapotek. Omsetningsutviklingen per sykehusapotek fremkommer av tabellen.

Omsetning pr apotek

	2015	2014
Trondheim	420 mill	372 mill
Kristiansund	57 mill	47 mill
Molde	101 mill	91 mill
Ålesund	195 mill	185 mill
Levanger	89 mill	78 mill
Namsos	42 mill	37 mill
Foretaksadministrasjonen	3 mill	3 mill
Sum	907 mill	813 mill

Fordeling av omsetning på kundegrupper

Foretaket har hatt en økning i total omsetning på 11,5 % fra 2014 til 2015. Det har i løpet av 2015 vært en økning i omsetning både til interne og eksterne kunder. Omsetningen til sykehusforetakene har økt med 7,7 %, mens omsetningen til eksterne kunder har økt med 11,8 %.

Antall kunder, ordrelinjer, ordinasjoner, produksjoner

	2015	2014
Antall kunder	296 841	293 748
Antall ordrelinjer	604 490	511 143
Antall ordinasjoner	354 764	343 727
Antall produksjoner	90 038	87 521

Det har vært en beskjeden økning i antallet kunder fra 2014 til 2015 på kun 1 %. Antallet ordinasjoner har imidlertid hatt en økning på 3,2 % det siste året. Antall ordrelinjer i leveranser til sykehusene har økt med 18 % fra 2014 til 2015. Antall produksjoner viser en økning på 2,8 % fra 2014 til 2015. Vi opplever økning både på produserte cytostatikakurer og antibiotika kurer sammenlignet med fjoråret, mens TPN/smerte og metadon har en liten reduksjon.

Skatteplikt

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) har i vedtak av 20. november 2013 besluttet at finansieringen av norske offentlig eide sykehusapotek ikke er i tråd med EØS-avtalens regler om offentlig støtte. ESA krever blant annet at publikumsutsalget i offentlig eide sykehusapotek må skattlegges på lik linje med private apotek.

På bakgrunn av dette ble det med virkning fra 1.1.2015 innført skatteplikt i sykehusapotekenes publikumsutsalg.

FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSAKTIVITETER**Klinisk farmasi**

“Integrated Medicine Management” (IMM) er implementert som tjenesteleveranse fra sykehusapotekene til alle sykehusforetak i Helse Midt-Norge. Det er i 2015 gjort et betydelig løft av dette arbeidet i regionen. Sykehusapoteket i Midt-Norge HF har mottatt en rammefinansiering fra det regionale helseforetaket til å dekke 80 % av kostnadene til totalt 25 kliniske årsverk som virker i sykehusforetakene.

Det er gjennomført brukerundersøkelser i løpet av 2015. Resultatene er brukt i det systematiske forbedringsarbeidet i foretaket.

Automatisk legemiddelforsyning (ALF)

Sykehusapoteket i Trondheim har, i samarbeid med St. Olavs Hospital HF, implementert endoseleveranse til alle somatiske avdelinger ved St. Olavs Hospital. Vi har i 2015 implementert endoser også i psykisk helsevern.

Fullstendige kvalitetsgevinster ved innføring av automatisk legemiddelforsyning ved St. Olavs Hospital HF, vil først kunne tas ut når pasientmerket legemiddelleveranse er implementert. For at dette skal være mulig, må elektronisk kurve (e-kurve) være implementert. Helse Midt-Norge jobber med ny elektronisk pasientjournal (EPJ). Først når den elektroniske pasientjournalen er på plass vil fullstendige kvalitetsgevinster kunne tas ut.

Forskning, utvikling og innovasjon

Sykehusapotekene har jobbet videre for å bygge forskningskompetansen i foretaket gjennom 2015.

Pr. 31.12.2015 er det 2 ansatte i Sykehusapotekene i Midt-Norge som tar en formalisert ph.d.-utdanning. Det ene ph.d.-prosjektet omhandler utfordringer som oppstår når foreldre gir legemidler til barn med spesielt fokus på inntak av legemidler som smaker vondt. Det andre ph.d.-prosjektet omhandler kvalitetssikring av legemiddelbehandling ved innleggelse i og utskrivning fra sykehus. Begge prosjektene er tilknyttet NTNU.

Ved utgangen av 2015 var det i alt ansatt 9 farmasøyter med formell forskningskompetanse i foretaket.

En av våre ansatte er i slutfasen av arbeid med masteroppgave innen legemiddellogistikk. Vi veileder flere masteroppgaver innen legemiddelbehandling i foretaket.

Sykehusapotekene har deltatt i prosjektgruppe for et forprosjekt om Legemiddelgjennomgang i Sykehjem, et tjenesteinnovasjonsprosjekt som ble gjennomført av InnoMed. I forlengelsen av dette, samt gjennom etablert samarbeid med Inst. for datateknikk og informasjonsvitenskap

(IDI), NTNU og SINTEF har sykehusapotekene deltatt i tre søknadsprosesser til Forskningsrådet i 2015 med tema beslutningsstøtte i legemiddelkjeden.

Brukerutvalget har i brev til relevante utdanningsinstitusjoner, foreslått oppgaver med tema innen legemiddelbehandling. I høst startet fire bachelorstudenter fra sykepleierutdanningen ved NTNU (tidligere HiST) på oppgaver med utgangspunkt i dette initiativet.

Gjennomførte prosjekt av tilstrekkelig vitenskapelig tyngde er gjort kjent gjennom publisering i anerkjente fagtidsskrift. Vi har i 2015 publisert i tidsskriftene: Sykepleien Forskning, Transfusion and Apheresis Science og European journal of hospital pharmacy. Science and practice.

Utdanning

Sykehusapotekene utarbeider årlige kompetanseplaner og har i 2015 hatt særlig oppmerksomhet på å sikre tilstrekkelig kompetanse innen klinisk farmasi.

Sykehusapotekene har deltatt i arbeidet med utarbeidelse av Strategi for utdanning og kompetanseutvikling 2015-2020 i HMN.

Klinisk farmasi har vært prioritert område siden vedtaket om rammefinansiering, og arbeidet med å definere kompetansekrav er påstartet. Vi har hatt fokus på rekruttering og opplæring av nyansatte i arbeidsmetoden «IMM». Samtidig har vi vært involvert i oppstart av det 2-årige masterprogrammet i farmasi ved NTNU og videreføringen av etter- og videreutdanningskurset i klinisk farmasi og farmakoterapi (15 sp). 7 av våre ansatte skal ta dette kurset som et ledd i kompetansehevingen første halvår 2016.

Det er i 2015 gjennomført forskning og utviklingsaktiviteter for 2,2 millioner kroner som er kostnadsført i regnskapet.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET / ØKONOMISKE RESULTATER I 2015

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF hadde i 2015 et overskudd på 12,7 millioner kroner før skatt.

I 2015 var samlet omsetning på 907 millioner kroner, dette er en økning på 11,5 % fra 2014 (2014: 813 millioner kroner). Økningen skyldes en generell aktivitets og prisvekst både mot sykehusene og eksterne kunder.

Hovedårsaken til det positive resultatet i 2015 er veksten i omsetning. Vekst på topplinjen, sammen med fokus på og kontroll av kostnadsutviklingen, har bidratt positivt til bunnlinjen.

Kontantstrøm

Kontantstrømmen fra driften var på 15,5 millioner kroner, som er en økning på 15 millioner kroner i forhold til 2014. Netto kontantstrøm benyttet til investeringsaktiviteter var -13,5 millioner kroner i 2015. Dette ligger på omtrent samme nivå som fjoråret. De vesentligste investeringene i 2015 knytter seg til ombygging av produksjonsavdelingene ved Sykehusapoteket i Molde. Det er også investert i vareautomater ved apotekene i Ålesund og Levanger. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter var -1,6 millioner kroner i 2015. Vi har mottatt 6,5 millioner i lån for å foreta overnevnte investeringer. På den andre side har vi nedbetalt eksisterende gjeld med 8,1 mill. All langsiktig finansiering er knyttet opp mot Helse Midt-Norge RHF.

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF hadde per 31. desember 2015 30,9 millioner kroner i konsernkontoordningen (9,9 ved utgangen av 2014). Denne føres i balansen som kortsiktig fordring. Den likviditetsmessige situasjonen i apotekene har variert de senere årene da man har hatt varierende resultat og store investeringer. Det er etablert trekkfasiliteter i konsernkontoordningen på 10 millioner kroner og den likviditetsmessige situasjonen vurderes derfor som tilfredsstillende.

Egenkapitalen er ved utgangen av 2015 på 80,5 millioner kroner og utgjør 35,1 % av totalkapitalen.

FORTSATT DRIFT

I henhold til regnskapslovens § 3-3, bekrefter vi at regnskapet er utarbeidet i samsvar med forutsetningen om fortsatt drift.

FINANSIELL RISIKO

I henhold til helseforetaksloven kan Sykehusapotekene i Midt-Norge HF ikke gå konkurs, og eier hefter ubegrenset for foretakets forpliktelser. Alle gjennomførte investeringer i foretaket er godkjent av eier i budsjettprosessen.

I og med at det vesentligste av foretakets omsetning er rettet mot helseforetakene i regionen og mot annen offentlig virksomhet, er markeds- og kredittrisikoen begrenset. På bakgrunn av at den likviditetsmessige situasjonen er tilfredsstillende, vurderes likviditetsrisikoen som lav.

ARBEIDSMILJØ

I 2015 har foretaket hatt fokus på sykefravær og oppfølging av medarbeiderundersøkelsen 2014. Vernerunder, brannøvelser og førstehjelpskurs er gjennomført i tråd med fastsatt handlingsplan for vernearbeidet.

Foretaket har høsten 2015 gjennomført en personalsamling der samtlige ansatte var invitert til å delta. Fokus for samlingen var vår strategi og våre verdier. Personalsamlingen er evaluert med egen spørreundersøkelse blant de ansatte i ettertid. Resultatet viser at samlingen var svært vellykket både faglig og sosialt.

Sykefravær

Sykefraværet endte i 2015 på 7,3 %, mens målet var 6,1 %. Det har vært stor lederoppmerksomhet på sykefraværet i 2015 og de gjennomførte IA-tiltakene har hatt effekt.

	2015	2014	2013
Andel av totalt ant. dagsverk (%)	7,3 %	5,6 %	10 %

Gjennomførte IA-tiltak er tett oppfølging av sykmeldte med ulike former for tilrettelegging, jf. IA-avtalen. Oppfølging og effekt av seniorpolitikken er satt på dagsorden som særskilt sak og drøftet i ledermøter gjennom året.

Styret i Sykehusapotekene i Midt-Norge HF er tilfreds med at foretaket har klart å holde sykefraværet på et akseptabelt nivå i 2015. Arbeidet med å holde sykefraværet på et lavt nivå fortsetter i 2016.

Det har ikke vært alvorlige hendelser eller skader i 2015 som har medført sykefravær. Det har ikke vært hendelser som har medført skade på materiell eller lokaler

LIKESTILLING

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF hadde pr 31. desember 2015 235 ansatte (faste og vikarer) fordelt på 179 årsverk. Av de 235 var det 200 kvinner (85 %) og 35 menn (15 %).

Kvinner og menn fordelt på stillingskategorier

Per 31. desember 2015 er fordelingen mellom kvinner og menn på stillingskategorier slik:

Stillingskategori	Sum	Kvinner		Menn	
		Antall	Prosent	Antall	Prosent
Lederstillinger*	11	7	63 %	4	37 %
Annet helsepersonell herunder provisor/farmasøyt/reseptar/sykepleiere og fagstillinger	212	188	89 %	26	11 %
Øvrige stillinger**	12	7	58 %	5	42 %
Sum	235	200	85 %	35	15 %

* Lederstillinger = hovedledelsen (adm. direktør, sykehusapotekere, økonomisjef, HR-sjef, IT-sjef, fag- og kvalitetssjef)

** Øvrige stillinger = kontoradministrasjon, personal, regnskap/økonomi, IKT, renhold

Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn

I Sykehusapotekene i Midt-Norge HF er det ingen lønnsforskjeller mellom kvinner og menn innen samme stillingskategori.

Rekruttering

Det er fortsatt noe vanskeligere å rekruttere menn til ledige farmasøytstillinger. Dette skyldes i hovedsak kjønnsfordelingen ved opptak til studier for de aktuelle stillingsgruppene.

Foretaket har som målsetting at arbeidsstyrken i størst mulig grad skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det arbeides for en best mulig alders- og kjønnsbalanse i arbeidsstokken, tilrettelegging for funksjonshemmede og for å rekruttere personer med innvandrerbakgrunn. Ved rekruttering kommer dette frem i utlysningsteksten, og det tillegges vekt ved utvelgelse av kandidater til ledige stillinger.

Arbeidstid

Av de 235 ansatte har vi 57 faste deltidsstillinger pr 31. desember 2015. Av de 57 deltidsstillingene er 2 menn. Arbeidstidsordningene er like for kvinner og menn. Deltidsstillingene er rettighetsbasert eller ønsket deltid.

BRUKERMEDVIRKNING

Brukermedvirkning er lovfestet og det er etablert et brukerutvalg med representanter fra brukerorganisasjonene og foretaket.

Sykehusapotekene i Midt-Norge har i 2015 hatt et velfungerende brukerutvalg som medvirker positivt.

YTRE MILJØ

Sykehusapotekene i Midt-Norge ble miljøsertifisert etter NS-EN ISO 14001:2004 i 2014. I 2015 hadde vi 2 oppfølgingsrevisjoner, og sertifiseringen ble videreført.

Sykehusapotekene i Midt-Norge skal i daglig drift bidra til en bærekraftig utvikling, og kontinuerlig redusere påvirkning på det ytre miljø.

Det gjør vi blant annet ved å synliggjøre vår miljøpolitikk i alle innkjøp, bruke så lite energi som mulig ved optimal drift av bygg, anlegg og utstyr, minimere avfallsmengde og maksimere gjenvinningsgrad og håndtere avfall på en forskriftsmessig måte

REDEGJØRELSE FOR FORETAKETS FRAMTIDSUTSIKTER

Utviklingstrender og rammebetingelser

Legemiddelmeldingen – «Riktig bruk – bedre helse» (Meld.St. 28) ble fremmet i statsråd 22.5.2015. Legemiddelmeldingen ble behandlet i stortinget 4.2.2016. Debatten var preget av stor enighet. Det er bred enighet om de legemiddelpolitiske målsettingene og de viktigste veivalgene fremover.

Legemiddelmeldingen gir en helhetlig gjennomgang av legemiddelpolitikken i Norge. I meldingen foreslås det å oppdatere de legemiddelpolitiske målsettingene, slik at de blir mer i tråd med de generelle helsepolitiske målene. Målene som foreslås for legemiddelpolitikken er følgende: sikre god kvalitet ved behandling med legemidler, legemidler skal ha lavest mulig pris, likeverdig og rask tilgang til effektive legemidler og legge til rette for forskning og innovasjon. Legemiddelmeldingen er bygget opp rundt de legemiddelpolitiske målsettingene, og beskriver eksisterende og nye virkemidler for å nå målsettingene. Legemiddelmeldingen er et viktig apotekpolitisk dokument og oppfølging av foreslåtte tiltak i meldingen vil påvirke vår utvikling i kommende periode.

Legemiddelmangel er et globalt problem som krever nasjonale løsninger. Statens legemiddelverk rapporterer om stadig økende antall mangelsituasjoner, og antall mangler i 2015 blir trolig høyere enn noensinne. Vi må delta i diskusjoner omkring hvordan situasjoner kan forebygges, og jobbe systematisk med hvordan vi skal håndtere situasjoner som oppstår.

Faglige aktiviteter og prioriterte områder

Foretakets overordnede målsetting er å bidra aktivt til riktig legemiddelbruk for å sikre pasienten god behandling. Foretaket har implementert klinisk farmasi i sykehusene som viktigste verktøy for å sikre riktig legemiddelbruk.

Styret i Sykehusapotekene i Midt-Norge HF er tilfreds med de faglige aktivitetene som er gjennomført i 2015.

Arbeidet med å sikre riktig legemiddelbruk videreføres i 2015. Helse Midt-Norges særfinansiering av tjenesten klinisk farmasi er derfor viktig for foretaket. Det er viktig at foretaket sikres videre finansiering til dette arbeidet slik at man sikrer den kompetansen som nå er rekruttert og har fått opplæring.

Prioriterte områder vil være:

- Kvalitet og pasientsikkerhet
- Klinisk farmasi i sykehus og kommunehelsetjeneste

Muligheter

Organisering av Sykehusapotekene i Midt-Norge HF som eget helseforetak har gitt mulighet til å utvikle gode tjenester og få gjennomført forskningsprosjekter innenfor legemiddelområdet. Sykehusapotekene i Midt-Norge har gjennom flere år brukt mye ressurser på å utvikle metodikk og sikre kompetanse innen klinisk farmasi og på å utvikle automatisk legemiddelforsyning. Sykehusapotekene har dermed en solid faglig posisjon og er godt rustet til å utføre sin rolle som total forsyner av legemidler og til å yte farmasøytiske tjenester i regionen i fremtiden. Det er viktig at kompetansen som er bygd opp i sykehusapotekene blir benyttet i sykehusforetakene og dermed kommer pasientene i Helse Midt-Norge til gode.

Økonomiske resultater og utfordringer

Sykehusapotekene i Midt-Norge HF sin drift finansieres av avansen på salg av legemidler til sykehusene og til utskrevne pasienter, salg av farmasøytiske tjenester til sykehusene og til kommunehelsetjenesten og en særfinansiering til drift og videreutvikling av klinisk farmasi fra HMN RHF.

I legemiddelmeldingen er det varslet en gjennomgang av pris- og avansesystemene. Apotekforeningen ønsker en ny modell hvor apotekene i større grad får betalt for de tjenestene de utfører. Videre ønsker Apotekforeningen en dreining mot økt kronetillegg og redusert prosentpåslag, som vil kunne gi en struktur på avansen som bedre gjenspeiler apotekenes faktiske kostnader ved utlevering og salg av legemidler. Dersom avansen reduseres for de dyreste legemidlene vil dette særlig få betydning for sykehusapotek, som selger en relativt høy andel dyre legemidler.

De skjerpede kravene til kvalitet på produksjonsrom vil medføre store investeringer og økte avskrivningskostnader i langtidperioden.

Det er i budsjettet for 2016 lagt opp til at foretaket skal levere et overskudd. Endringene i endelig statsbudsjettet, der avansen på legemidler ble redusert med 0,5 % i intervall 2, var ikke hensyntatt i foretakets vedtatte budsjett. Vi har allikevel mål om at vi skal klare det økonomiske styringsmålet fra eier i 2016.

Arbeidsmiljø

Styret i Sykehusapotekene i Midt-Norge HF anser arbeidsmiljøet i foretaket for å være tilfredsstillende. Dette er ikke til hinder for en kontinuerlig forbedringsprosess med utvikling av foretakets systematiske HMS arbeid og arbeidet med kvaliteten på den daglige ledelsesutøvelsen.

Organisasjon

Organisasjon er et område som skal ha strategisk fokus i vårt foretak. Målsettingen innenfor området er konsentrert om ledelse, med bakgrunn i at det er et klart lederansvar at organisasjonen og organiseringen tilpasses den virksomheten som drives. Ledere og ansatte i Sykehusapotekene i Midt-Norge HF skal være:

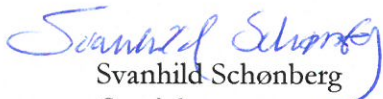
- Ansvarlig og helhetstenkende
- Endringsvillig og handlekraftig
- Kommuniserende og inspirerende

Målet sikrer høy kvalitet i hele organisasjonen.

DISPONERING AV ÅRSRESULTAT

Styret forslår at årsoverskuddet på kr 9 951 000 overføres til annen opptjent egenkapital.

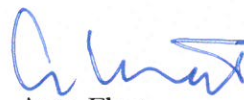
Trondheim, 30. mars 2016

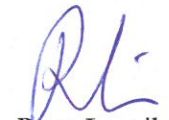
Svanhild Schønberg
Styreleder

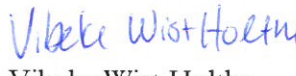
Tor Åm
Nestleder

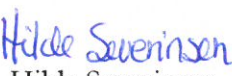
Arne Flaath

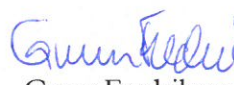
Roar Lervik

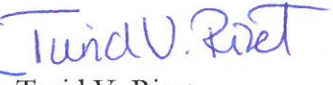
Vibeke Wist Holthe

Hilde Severinsen

Gunn Fredriksen

Turid V. Riset
Adm. dir.